

ter bolnim ljudem. Mleko je posebno potrebno za naše kmetijsko ljudstvo, ker običajno primanjkuje masti.

Kako pokladati divji kostanj. Na to vprašanje, ki se je stavilo v predzadnjem našem listu, odgovarja „Kmetovalec“ tako-le: Divji kostanj je prav dobro krmilo, ki ga je sploh upoštevati, celo pa v sedanjih časih, ko nam na vseh straneh primanjkuje dobrih krmil. Svež divji kostanj ima v sebi 50% suhih snovi ter je njegova škrobna vrednost 34 kg, kar ga naredi za razmeroma zelo redilno krmilo. Grenke in trpke snovi, ki se poleg saponina v njem nahajajo, naredijo, da se ga v pričetku živati branijo, zlasti konji. Če se pa divji kostanj prične v majhnih množinah pokladati, ki se od tedna do tedna večajo, za pa živati končno rade jedo. Po izkušnjah dela divji kostanj trdo meso in speh, pri kravah pa mastno mleko ter ne dobi ne meso in ne mleko in ne speh kakega neprijetnega okusa. Če se divji kostanj svež poklada, ga je poprej vsekako zdrobiti. Ako ga pa ni mogoče takoj pokrmiti, se pa mora na zraku in solcu v tankih plasteh dobro posušiti ter ga je tako hraniti kakor krompir. Še bolje je, divji kostanj v krušni peči ali kako drugače dobro posušiti, ker se pod lupino silno lahko razpase plesnoba. Posušeni kostanj se potem po potrebi zdrobi in poklada pomešan z rezanico, gomoljem itd., in govedji tudi poparjen ter tako v silo lahko nadomesti vsako drugo zobenje. Množine divjega kostanja, ki se dnevno pokladajo, znašajo pri ovcah 1/2 kg, pri ovcah, ki se pitajo 1 kg, pri kravah 2% do 5 kg, pri volih za pitanje 5 do 10 kg in pri prašičih z ozirom na velikost od 1/2 do 2 kg. Divji kostanj poživi s svojimi grenkimi snovmi prebavljanje; te snovi so zdravstveno veliko vredne, zlasti če smo prisiljeni pokladati velike množine vodenih krmil, ki delajo želodec ohlapen in povzročajo drisko. Pri močnem pokladanju strniščne repe je torej primešavanje divjega kostanja posebno priporočeno. Večje množine pokladati, kakor je gori povedano, pač gre, a to le v tem slučaju, če se divji kostanj poprej v vodi izluži, pri čemur se pa izgubi veliko redilnih snovi. Prevelike množine divjega kostanja živati zapro in pri konjih povzročijo celo bluvanje.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatecu je bilo opaniti v pretekli dobi nekoliko živahnije gibanje. Tudi tujega, zlasti savinjskega hmelja se je spravilo nekaj vagonov na hmeljski trg v Žatec. Cene za savinjski hmelj so šle kvadratu in so se gibale med 105 do 115 K za 50 kg, dočim so se gibale cene za češki hmelj med 140—175 K za 50 kg. Za hmeljarje je na hmeljskem trgu v Žatecu razpoloženo za sedaj precej ugodno.

Cene za les. Iz Dunaja se poroča, da so avstrijske velike lesne trgovine sklenile sledeče cene za les in sicer za kubični meter: Hlodi (plohi) mehki les 40—50 K, trd les 80—100 K, deske 95—106, na Češkem celo 123—200 K. Hrastove debele deske 240 K, tanjše 265 K. Cene za otesani ali oglati žagani mehki les 60—80 K, trdi 230 K. V Galiciji mehki les 87—107 K, za moravski otesani les 130 do 200 K. Na Štajerskem se plačuje za hlode (plohe, stavbni mehki les) 35—50 K za kubični meter, za hlode trde pa 50—80 K. Mehke deske 85—100 K, oglati ali otesani les 70—100 K, deske trde 100—200 K.

Sadi v jeseni sadna drevesca. Če vsadiš sadno drevesce v jeseni dokler se zemlja ne zmrzuje, zrastejo se tisto jesen na odrezanih drevesnih koreninah nežne koreninice, ki začnejo že v prvi pomladanski dobi dovažati sok iz zemlje v gornje dele drevesca. Če pa vsadiš drevesce še le v spomladi, zrastejo na odrezanih delih korenin še le v spomladi tiste nežne koreninice, pri čemur je vsajeno drevesce zamudilo že precej časa, kar se zlasti občuti tedaj, ako je spomlad zelo suha. V težki zemlji in v visokih legah se pa priporoča saditi sadno drevje v spomladi in ne v jeseni.

Mak zasežen. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Ker je z ministrsko naredbo z dne 11. avgusta 1916 določeno, da so v prid države zasežene vse zaloge maka, kakor tudi ves letošnji pridelek na maku, se določa, da se mak ne sme prodajati nikomur drugemu, kakor osrednjici za olje in mast na Dunaju, L., Seitzergasse št. 1, oziroma pooblaščenemu te osrednjice. Zasežena pa ni tista množina maka, ki ne znaša več kakor 5 kg, toda tudi ta množina se ne sme prodati. Zasežene tudi niso tiste zaloge maka, katere se nahajajo v oblasti države ali vojaške uprave. Cena za mak je določena na 150 K za meterski stot. Za vreče mora skrbeti tista oseba, ki je za nakupovanje maka upravičena. Ako bi glede cen ne prišlo do sporazuma, določi cene za mak sodišče. Osebe, ki se niso naznanile svojih zalog maka, ki znašajo več kakor 5 kg, naj to store nemudoma. Za tozadevne prestopke so določene stroge kazni.

Najvišje cene za kosti so tudi uradne določene in so različne po kakovosti. Za dobre kosti je cena od 18 do 22 K na bližnji železniški postaji in se za zavoj posebej plača. Ta cena pa velja le za prodajo v celih vagonih, dočim se zniža za 1 K pri q za množine, ki so večje kakor 5000 kg in ki ne dosežejo celega vagona, in za K 1.50 za q pri množinah pod 5000 kg.

Kako je z oddajo svinj? Vprašajo nas: Ali je treba oddajati svinje? Ali nas more kdo prisiliti, da bi morali svinje oddati? Ali je treba oddati mast? — Odgovor: Na Štajerskem se sedaj ni

uradno odrejena oddaja svinj ampak se vrši samo rekviriranje goveje živine in telet. Dosedaj ne more nihče nikogar prisiliti, da bi moral oddati pitane ali plemene svinj vojaškim ali kakim drugim nakupovalcem. Zaloge masti se sicer popisujejo, a oddati je bo treba pozneje le toliko, kolikor je ima kdo res preveč za lastno uporabo. Tudi masti ali zaseke ni treba nikomur prej oddajati, dokler se ne bo oddaja uradno odredila. Mi bomo o tem pravočasno poročali.

Razne novice.

Njegov grob je našla. Kmetica Ivanka Pospisil iz Moravske Orlice je čeli dve leti zaman poizvedovala za svojim možem. Rdeč križ je pisal enkrat, da je njen mož vjet, drugokrat, da je težko ranjen bil odposlan v neko neznano bolnišnico itd., a pravega sledu za svojim Francetom ni našla. Letos meseca septembra je prišel na dopust sosed Vac. Hron. Ta je bil tovariš Franceta Pospisila na bojišču. Zatrjeval je, da je Pospisil pokopan nekje pri Gorlicah. Žena je dobila dovoljenja za pot v zahodno Galicijo. Na Mihaelovo, dne 29. septembra, je dospela v Gorlice. Dva dni je hodila od groba do groba in iskala napisa njenega padlega moža. In glej! V nedeljo, 1. oktobra, ko je že zvonilo Zdravo Marijo, je nenkrat njeno oko obstalo na velikem brezovem križu, na katerem je bil vžgan češki napis „† Franc Pospisil, hraber vojak .. pešpolka, rojen v Moravskih Orlicah.“ Žena je glasno vskliknila, objemala križ, poljubovala in s solzami močila zemljo, v kateri počiva njen France. Pozno ponoči je našel pokopališčni čuvaj ženo, ko je glasno molila in ihtela na grobu. S silo so jo spravili spat. Končno je žena dobila dovoljenje, da sme dati moža izkopati in ga prepeljati v Moravske Orlice.

Zeljnata glava, ki je tehtala 11 kg. Mlinarju Platzerju pri Sv. Stefanu v Rožni dolini na Srednje-Štajerskem je na njegovem zeljniku zrastle zeljnata glava, ki tehta 11 kg.

Dopisi.

Maribor. Grajščakinja Terezija Suppanz je darovala povodom zadnje cesarske slavnosti 400 K za dobrodelne namene. Ta znesek se bo določil revnim šolarskim kuhinjam v mariborskem političnem okraju. Velikodušni dobrotnici bodi izrečena najsrčnejša zahvala.

Maribor. Urad za preskrbo prebivalstva z živili, katerega vodi komisar c. kr. okrajnega glavarstva g. dr. Lajnšic, se nahaja od dne 21. oktobra naprej v hiši Edmund-Smid ulica št. 8, II. nadstropje. Pri tem uradu se dobijo dovoljenja za prevoz krompirja, sladkorne izkaznice itd.

Maribor. Mestni magistrat je določil, da si bo smelo mestno prebivalstvo od 29. oktobra naprej kupovati moko, kruh, sladkor, kavo, mast, petrolej, olje in sirovo maslo samo pri tistih trgovcih, kateri so s številkami označeni na posebnih kartah, katere bo izdal mestni magistrat.

Sv. Peter pri Mariboru. Oskrbniku grofice Brandis, g. Mihaelu Kovačič, je umrl na davici sinček Jožek. Bil je jako priden, nadarjen in krepek deček, veslje svojega očeta. Sedaj biva že pri Očetu v nebesih!

Ruše. Dne 23. oktobra je umrla v 50. letu svoje starosti večletna oskrbnica „Ruške kšče“, gospa Ivana Serne. Pokojnica je bila ljubeznjiva in zelo postrežljiva gospa, ki je imela za vsakega obiskovalca „Ruške kšče“ kako prijazno besedo, ter je slovela po dobri postrežbi. Njen pogreb se je vršil dne 25. oktobra predpoldne v Rušah. Blagi gospej svetila večna luč!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Tukajšnja Dekliška Zveza priredi v nedeljo, dne 29. oktobra „Cesarju za god“ predstavo patrijotičnega značaja. Na vsporedu so: govor, igre, deklamacije in pesmi. Polovica čistega dobička je namenjena domačim vojnim pohabljenecem, zato se preplačila hvaležno sprejemajo in se pričakuje obilna udeležba.

Polzela. Umrla je dne 17. t. m. Marica Cimperman iz čislane Cimpermanove rodbine. Pogreb se je vršil dne 19. t. m. ob izredno obilni udeležbi. Svetila rajni večna luč! Cimpermanovi rodbini pa naše iskreno sožalje!

Parížlje pri Braslovcah. Dne 21. oktobra smo pokopali 85 let starega Florijana Serdoner. Mož je bil vnet Marijin častilec: 35krat je bil kot vođa savinjskih romarjev na svetovnoznanih Sv. Višarjih. Ravno isti dan kot Serdoner je bil k počitku položen priden gospodar Franc Žolnir, star 52 let. Bil je to pravi mučenik v 15 let trajajoči bolezni. Oba sta bila priljubljena pri ljudeh, kar je pričala obilna udeležba pri pogrebu. Svetila jima večna luč!

Listnica uredništva.

Sv. Lovrenc na Dr. pelju: Ne gre. — Jos. C. Grabe pri Središču: Obrnite se na pomožni odbor za družine vpklicanih pri ptujski okrajni sodnji. F. B. Weiz: Glede oprostite živinorejcev-živojnikov vas opozarjamo na netico „Začasno opravičenje živinorejcev“ med „Tedenskimi novicami“. — Laški trg: Ker je zadeva preosebna, ne moremo priobčiti. — St. Peter nize Maribora: Ostalo prihoduje. — Malikamen: Zal, ne smemo objaviti. — Galicija: Prenevarno. — Nekaj dopisov izročili Strazi, druge odložili za prihodnje število.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 26. oktobra.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 25. oktobra.

Uradno se razglasa:

Rumunsko bojišče.

Avstro-ogrsko in nemške čete so sovražniku iztrgale iz rok prelaz Vulkan. Zavezniške čete, ki se borijo severno od Kimpolunga, so istotako pridobile na ozemlju.

Na vzhodni ogrski meji se boji nadaljujejo. — Sikulski pešpolk št. 82 je po srđitem ročnem metazu zavzel v gorovju Bereck močno utrjeno obmejno višino. Posadka je bila deloma vjeta, deloma usmrčena. Ušel ni nihče. Na vogalu treh dežel so naše čete v svojih novih postojankah odbile ruske napade. Iz postojanke, v katero je sovražnik drl, je bil takoj vržen nazaj.

Rusko bojišče.

Razven vspešnih bojev prednjih straž južno od Zborovega ni pomembnega.

Italijansko bojišče.

Severni del Kraske gorske planote je bil v hudem ognju topov in min.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 25. oktobra.

Francosko bojišče.

Na severovzhodni fronti pri Verdunu je francoski napad pridobil tal do goreče utrbe Douaumont. Borba se nadaljuje.

Balkansko bojišče.

Skupina maršala pl. Mackensena: Zasedovanje se po načrtu nadaljuje. Mesto Crnava (ob Donavi) smo danes zjutraj zavzeli. Podrobnosti še niso znane. S tem je rumunsko-ruska armada v Dobruči evropana svoje zadnje železniške zveze in se je dosegel zelo važen uspeh. Na macedonski fronti vlada mir.

Stürgkhov pogreb.

Dodatno k našemu poročilu o pogrebu v Halbenraju se nam javlja sledeče: Tuplo pokojnega ministrskega predsednika so pripeljali v sredo ob 9. uro predpoldne v Halbenraju. S tem vlakom so se pripeljali tudi sorodniki. Ob 11. uri je pripeljal posebni vlak veliko množico udeležencev pogreba iz Dunaja, Gračca in drugih krajev. Med njimi smo opazili ministre princa Hohendorfa, Hussarke, Försterja, Hochenburgerja in Georgija, Štajerskega cesarskega namestnika grofa Claryja, več poslancev in mnogo visokih uradnikov ter veliko število kmetijskega prebivalstva. Slovenske deželne poslance sta zastopala poslanca dr. Verstovšek in Ozmec. Blagoslovil je truplo graški knezoškof dr. Schuster ob obilni asistenci. Krsto so položili v družinsko grobišče za glavnim oltarjem župnijske cerkve, ki je bila polna vencev, žalnih okraskov, električno razsvetljena s stotinami luči.

Zahvala.

Za obilne dokaze iskrenega sočutja, ki so se nam izkazali ob smrti našega prebлага, nad vse ljubljeneja soproga in očeta

Antona Lajnšic

izrekamo vsem najprirčnejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljujemo vsem številnim udeležencem žalnega spreveda, zlasti mil. gospodu opatu Ogradiju, ki je blagovolil voditi žalni spreved.

Našo iskreno zahvalo naj blagovolijo sprejeti: pevski zbor Sv. Martina v Rožni dolini pod vodstvom gosp. nadučitelja Kvaca za krasne žalostinke, gg. zastopniki občinskega odbora Sv. Martina, Šmartenci, ki so v kljub težavnemu času prihiteli, da izkažejo pokojniku zadnjo čast, učiteljstvo, ki je bilo tako mnogoštevilno zastopano in vsi spoštovani udeleženci.

Nadalje se zahvaljujemo darovalcem krasnih vencev in končno vsem, ki so spremlili blagopokojnika k zadnjemu počitku, oziroma ga prej v njegovi predolgi bolezni tolažili.

690

Globoko žaljoči ostali.